

да направимъ живота си щастливъ при тѣзи условия? Нѣкои казватъ, че това е неизбежно. Въ математиката има единъ законъ на вѣроятноститѣ за разрѣшение, и единъ законъ на вѣроятноститѣ за неразрѣшение — има възможности. Азъ ги наричамъ възможности и разрѣшения на една задача при избиране само на единъ пътъ. При всички възможности само една е идеалната възможность, при която животътъ може да се реализира въ своята пълнота.

И сега ние, съврѣменнитѣ хора, сме оставени да избираме тѣзи възможности на свобода. На човѣка прѣдстои да избира своята възможность. Ние се оплакваме отъ сѣдбата, оплакваме се отъ обществото, оплакваме се отъ Бога, отъ всичко се оплакваме, всѣки индивидъ плаче и пѣшка. Питамъ тогава: кой е виновниятъ? Нѣкой пътъ ще посочатъ еди-кой си министъръ. Не е той виноватъ. Чудни сж тѣзи хора! Казватъ: еди-кой си сѣдия дошълъ и осѣдилъ нѣкого. Да, но прѣди него, бившиятъ сѣдия сжщо осѣждалъ. Прѣди този министъръ имаше другъ, прѣди този генералъ имаше другъ, и всички, които сж дошли слѣдъ тѣхъ вървятъ по единъ и сжщъ пътъ. Кой е основниятъ принципъ? Казватъ: бацилъ влѣзълъ, прѣдизвикалъ тази болестъ. Не, не, отдѣ дойдоха тѣзи бацили? Какъ се създадоха условия, за да се явятъ тѣзи бацили? Отдѣ сж тѣ, какъ се развиха? Ние се спираме и търсимъ близкитѣ причини. Казваме: тия сж причинитѣ. Не сж тамъ причинитѣ, въ туй близко явление. Хубаво, ако азъ забия единъ желѣзенъ клинъ въ едно дърво, клинътъ ли е виновенъ? Не е той причината. Той е единъ войникъ, който казва: „забиха ме“. Излѣзъ навънъ! — И да искамъ, не мога да излѣза. Който ме забилъ, той ще ме извади.

И тъй, всичката хубость на съврѣменната култура седи въ скръбта, всичкитѣ ѝ капиталъ е само въ скръбътъ. Казватъ: какъ, култура е това! Колко удобства, колко учрѣждения, колко банки се създаватъ! А, банки се създаватъ! Ако въ това седи културата! Прѣди 15 години въ Америка имаше едно състезание между двама милиардери. Сярали се, казали си по една обидна дума и започватъ война. И двамата иматъ акции. Започватъ една борсова война. Единиятъ понижава